

KRIZOVÝ PLÁN

I. Jak řešit případy související s užíváním návykových látek v prostředí školy	
Doporučené postupy	str. 8
Tabákové výrobky	str. 9
Alkohol	str. 9
II. Oblast prevence užívání návykových látek	str. 11
III. Krádeže a vandalismus	str. 14
IV. Šikana, kyberšikana	str. 15
V. Syndrom týraného dítěte	str. 15
VI. Záškoláctví	str. 16
VII. Rizikové chování v dopravě	str. 17
VIII. Poruchy příjmu potravy	str. 18
IX. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie	str. 18
X. Násilí	str. 19
Souhlas zákonného zástupce	str. 21

KRIZOVÝ PLÁN

I. Jak řešit případy související s užíváním návykových látek v prostředí školy

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (m. j. omamné a psychotropní), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti. Patří sem také alkohol nebo tabák. To, co je považováno za NL, jedy apod., stanoví ve svých přílohách zákon o návykových látkách. Jsou to látky podléhající zvláštnímu způsobu zacházení.

V České republice není stanovena věková hranice pro užívání návykových látek (NL, alkoholu i tabákových výrobků). Konzumace návykových látek není považována za protiprávní jednání. Jejich užívání osobami mladšími 18 let je ovšem považováno za nebezpečné chování. Každý nezletilec, který se takového jednání dopouští, má nárok na pomoc orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Navádění k užívání návykových látek, nebo podpora takového chování u osob mladších 18 let jsou zakázány a takové jednání je přestupkem nebo trestným činem. Zakázán je rovněž prodej tabáku a alkoholických nápojů těmto osobám. Užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti není přípustné. Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k ředitelce školy v případě, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

Doporučené postupy školy

- (1) Vytvořit podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně všech školních akcí i mimoškolní činnosti.
- (2) Zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně veškerých školních akcí.
- (3) Školní řád jasně vymezuje zákaz užívání, distribuce a užívání návykových látek v areálu školy a na školních akcích.
- (4) Škola poskytuje žákům a zákonným zástupcům nezbytné informace nutné k zajištění ochrany dětí před sociálně patologickými jevy.
- (5) Škola poskytuje žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji.
- (6) Působit na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek.
- (7) Poskytovat žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i jejich zákonným zástupcům, informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace.
- (8) Při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí NL je třeba spolupracovat s dalšími zainteresovanými institucemi – Policie ČR, orgány sociálně-právní ochrany dětí, školská poradenská zařízení apod.
- (9) V případech, které stanoví zákon, plnit ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností (Rakovník) a zákonným zástupcům žáka.

Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití návykové látky žákem

Tabákové výrobky

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

- (1) Prostory školy jsou označeny grafickou značkou zákazu kouření.
- (2) Kouření v prostorách školy je zakázáno. Porušení tohoto zákazu je klasifikováno jako hrubý přestupek školního řádu.

Konzumace tabákových výrobků ve škole

- (1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- (2) Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- (3) Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu školy: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy.
- (4) V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
- (5) V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
- (6) Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Alkohol

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat.

- (1) Školním řádem škola stanovila zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných.
- (2) Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Konzumace alkoholu ve škole

- (1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- (2) Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- (3) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

- (4) V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- (5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník: o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy a zákonného zástupce žáka.
- (6) V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- (7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností (Rakovník) a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
- (8) Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Městský úřad Rakovník.
- (9) V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- (10) Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- (11) V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
- (12) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

- (1) V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:
 - a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - d) Zpracují stručný záznam o události.
- (2) V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:
 - a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c) O nález sepiší stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého

byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.

- d) O nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

II. Oblast prevence užívání návykových látek

Všem osobám je v prostorách školy zakázáno užívat návykové látky, ve škole s nimi manipulovat. To neplatí pro případy, kdy osoba užívá návykové látky v rámci léčebného procesu, který jí byl stanoven zdravotnickým zařízením.

Požívání omamných a psychotropních látek (dále jen „NL“) osobami mladšími 18 let je v České republice považováno za nebezpečné chování. Každý, kdo se ho dopouští, má nárok na pomoc orgánů sociálně-právní ochrany dětí.

- (1) V případě, kdy se škola o takovém chování dozví, bude tuto skutečnost hlásit zákonnému zástupci žáka.
- (2) Škola je povinna oznámit orgánu sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že žák požívá návykové látky.
- (3) Distribuce dle § 187 trestního zákona a šíření NL dle § 188 trestního zákona je v ČR zakázána a takové jednání je trestným činem nebo proviněním. Škola je povinna v takovém případě takový trestný čin přerazít a učinit tak v každém případě včasným oznámením věci policejnímu orgánu.
- (4) V případě výskytu látky, u níž je podezření, že se jedná o omamnou a psychotropní látku v prostorách školy, nebo v případě přechovávání takové látky žákem bude škola postupovat stejně jako v bodu (3).

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace návykových látek (omamných a psychotropních), a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

- (1) Školním řádem škola stanovuje zákaz užívání NL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanovuje rovněž sankce za porušení zákazu: napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy. Porušení zákazu bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení klasifikace chování žáka.
- (2) Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 a 188 a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřerazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Přerazít takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace NL ve škole

- (1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- (2) Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat. O konzumaci sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka, včetně toho, zda byly provedeny orientační testy na NL, případně další vyšetření, a s jakým výsledkem, tento záznam založí metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- (3) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- (4) V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci a Policii ČR.
- (5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle této směrnice - především ihned zajistí vyjádření žáka, vyrozumí vedení školy a zákonného zástupce.
- (6) V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola provede i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je. Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.
- (7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
- (8) Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Městský úřad Rakovník.
- (9) V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- (10) Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání NL je porušením školního řádu.
- (11) Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.
- (12) V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost NL (zkouška ze slin, z potu), zákona § 16 z. č. 379/2005 Sb.. Jedná se o formy výuky, které představují odůvodněné riziko ohrožení života nebo zdraví dítěte. V ostatních případech pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost NL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka. Test s pozitivním výsledkem plně hradí rodič nebo zákonný zástupce.

- (13) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem NL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Distribuce NL ve škole

- (1) Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
- (2) Přechovávání NL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
- (3) Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
- (4) Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
- (5) Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáným níže.

Nález NL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za návykovou, postupují takto:

- (1) Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- (2) O nález ihned uvědomí vedení školy spolu s písemným záznamem.
- (3) O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
- (4) V případě časové překážky na straně Policie vloží za přítomnosti dalšího pracovníka školy látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru. Zajištěnou látku předá Policii ČR.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za návykovou, postupují takto:

- (1) Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- (2) O nález ihned uvědomí vedení školy.
- (3) O nález sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce.
- (4) O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.

- (5) V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou NL u sebe, postupují takto:

- (1) Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- (2) Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.
- (3) Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

III. Krádeže, vandalismus

Krádeže, zejména mobilních telefonů, a ničení školního majetku, jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se lze v prostředí škol setkat.

Jak postupovat preventivně proti krádežím

Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola žákům doporučuje cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním, do školy nebo školského zařízení nenosit, případně je mohou odkládat na místa k tomu určená. Pokud takové místo žáci nemají stanoveny, platí pro ně zákaz odkládání těchto věcí.

I v případě, že bude žákům doporučeno nenosit do školy věci nesouvisející s vyučováním, nelze se odpovědnosti za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech jednostranně zprostit a za klenoty, peníze a jiné cennosti se odpovídá do výše 5 000 Kč (§ 1 nařízení vlády č. 258/1995 Sb., kterým se provádí občanský zákoník); pokud budou věci převzaty do úschovy, hradí se škoda bez omezení.

Pedagogové vedou žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem

Žák nahlásí ztrátu věci svému třídnímu učiteli a pokusí se o dohledání věci. Pokud se ztracená věc nenajde, pořídí třídní učitel o události záznam na základě výpovědi poškozeného a informuje vedení školy. Tuto skutečnost nahlásí škola vždy rodičům poškozeného ihned, rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin. V případě, kdy je škoda způsobená krádeží nikoli nepatrná, předá škola věc orgánům činným v trestním řízení (ohlásí na obvodní oddělení Policie ČR), nebo poučí poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost. V případě, že se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření nemají žádný účinek, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany

Jak postupovat preventivně proti vandalismu

Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti. V poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Jak postupovat při vzniku škody

Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba informovat ředitelku školy, o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka. V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

IV. Šikana, kyberšikana

- viz. Program proti šikanování

V. Syndrom týraného dítěte – CAN

Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozují rodiče a další členové rodiny.

Východiskem pro rozpoznání CAN jsou:

- a) změny v chování dítěte (nezájem, zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými, úzkost, vyděšenost, vyhýbání se společným aktivitám, nápadně lhostejné postoje, agresivní napadání a šikanování vrstevníků, zvýšená citová dráždivost, potíže se soustředěním a zhoršení prospěchu, váhání s odchodem domů, neomluvené absence, sebepoškozování, útky z domova)
- b) známky na těle dítěte (opakovaná zranění, modřiny, řezné rány, stopy po svazování, stopy po popáleninách apod.)
- c) známky zanedbání (hlad, chudá slovní zásoba, špatná hygiena, nevhodné oblečení vzhledem k počasí, nedostatek dohledu – dítě pobývá venku dlouho do tmy, vyhledává pozornost dospělého apod.)

U každého podezření výskytu daného jevu musí být vždy informována ředitelka školy. Zákon 359/1999Sb., o sociálně – právní ochraně dětí vyzývá učitele k tomu, aby v případě podezření na týrání žáka kontaktoval odborníky. Tento zákon určuje povinnost školskému zařízení nahlásit případ ohrožení zdraví nebo života dítěte, a to i tehdy, když se objeví pouze podezření na trestný čin. Oznámení řešení problematiky CAN rodičům nebývá vždy v souladu se zájmy dítěte. Doporučuje se respektovat v takovémto případě přání dítěte a o týrání dítěte s rodiči nehovořit (tento úkon přenechá škola orgánu sociálně právní ochrany nebo policii). Toto doporučení neplatí, jestliže jde o jednorázové napadení.

Jak řešit podezření na CAN

Když škola dojde k závěru, že žákovi je potřeba pomoci, měla by se vždy nejdříve pokusit navázat s žákem osobní kontakt. Předpokládá se, že tento klíčový rozhovor povede třídní učitel. Nic by však nemělo bránit tomu, aby rozhovor vedl i jiný učitel, který má z nějakých důvodů s dítětem méně formální vztah. Každý případ je však individuální. Další z možností je doporučit žákovi, aby se obrátil na Linku bezpečí. Je právem každého pedagoga, aby zvolil postup, který považuje v daném případě za nejlepší. Prioritou je pomoci dítěti za každou cenu (např. domluva návštěvy lékaře, nebo PPP i bez účasti rodičů).

Rozhovor s rodiči může škole pomoci rozpoznat, zda v rodině k týrání dochází, nebo zda za neobvyklým chováním dítěte nestojí jiný problém např. šikana. V případě, že se škola utvrdí v podezření na týrání žáka, kontaktuje OSPOD. Tím, že nekontaktujeme orgány činné v trestním řízení, v případě, že už jsme se hodnověrným způsobem dozvěděli o týrání svěřené osoby, můžeme být sami pachatelé trestných činů nepřekážením tr. činu a neoznámením tr. činu.

Jak řešit sexuální zneužívání

Sexuální zneužívání je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneuživatele. Pohlavní zneužívání je závažným trestním činem, na který se vztahuje povinnost překazít jej. Cílem je předejít vzniku traumatizace dítěte, zabránit pokračování a zabránit rozvoji dlouhodobých zdravotních, sociálních a psychologických následků.

Jestliže se učitel dozví, že je dítě zneužíváno, seznámí s tímto faktem ředitelku školy. Pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se nám dítě svěřilo. Vhodné je dítě ujistit, že uděláme vše, abychom mu pomohli. Nezapíráme však, že ze zákona má škola povinnost o této skutečnosti informovat OSPOD a Policii ČR.

VI. Záškoláctví

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka. Je chápáno jako porušení školního řádu a školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Školní docházku eviduje třídní učitel. V případě podezření na záškoláctví kontaktuje tř. učitel nejen zákonné zástupce žáka, ale neprodleně o této skutečnosti informuje i ředitelku školy. Postup při omlouvání absence žáků, prevenci a postihy za záškoláctví vymezuje školní řád. Pokud je doklad o nepřítomnosti nedůvěryhodný může se ředitelka školy obrátit na zákonného zástupce o vysvětlení nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán. Záškoláctví může být spojeno s dalšími rizikovými projevy chování.

Jak postupovat preventivně proti záškoláctví

- a) posilovat kladný vztah ke škole
- b) nabízet pozitivní vzory chování a posilovat zdravé klima školy
- c) důsledně seznámit žáky a rodiče se ŠŘ, s preventivní strategií a MPP

Kontakt s dítětem:

- d) nutné komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování
- e) hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování dítěte
- f) nezjišťovat věcnou stránku problému, ale jak ho dítě prožívalo
- g) zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď
- h) společně hledat cesty k nápravě
- i) má-li dítě dobrou vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky v rodině i ve škole /tato dobrá vůle nesmí být promarněna/

Rodiče:

- j) vyjádřit porozumění jejich emocím
- k) vést je v komunikaci k oddělování osobnosti dítěte od jeho konkrétního chování
- l) vést k porozumění motivaci chování dítěte
- m) soustředit se na to, co rodiče mohou nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace
- n) na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto
- o) dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují případně k hledání dalších možností, sepsat záznam

Neomluvenou nepřítomnost do součtu **10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka a upozorní zákonného zástupce na povinnost školní docházky stanovenou zákonem, způsob omlouvání a s možnými důsledky neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do nějž uvede způsob dohodnuté nápravy. Rodič zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do záznamu zaznamenává. Tř. učitele oznámí tuto skutečnost ředitelce školy.

Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitelka školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitelka školy zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce OSPOD, školní metodik prevence, zástupce rady školy, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se pořídí zápis, který zúčastnění podepíší. Každý účastník obdrží jednu kopii. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zák. zástupce se do zápisu vždy zaznamenává.

V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne **25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací OSPOD nebo pověřenému obecnímu úřadu. V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postiženi pro přestupek, nebo je-li neomluvená absence žáka příliš vysoká, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

VII. Rizikové chování v dopravě

Za rizikové chování v dopravě považujeme takové jednání, které vede k dopravním kolizím a následně i k úrazům nebo úmrtí. Jedná se zejména o chování v rozporu s oficiálními a neoficiálními pravidly, agresivní nebo neočekávaný způsob chování. Dopravní výchova je součástí ŠVP ZŠ Jesenice.

V oblasti rizikového chování v kontextu dopravy komunikuje škola výlučně s rodiči dítěte. Výjimečně kontaktuje též Policii ČR, a to zejména v případě, kdy je svědky aktivit dětí, které mohou vést k dopravním nehodám.

VIII. Poruchy příjmu potravy

Pro obě poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, bulimie) je příznačný nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem a nadměrná snaha o dosažení štíhlosti a její udržení. Další psychické a zdravotní problémy většinou souvisí s mírou podvýživy a s intenzitou používaných „metod“ na zhubnutí. Poruchám příjmu potravy se podrobněji věnuje učivo přírodopisu (VIII. ročník). Prevence je zaměřena na předcházení nevhodných redukčních diet a prostředků na hubnutí. V případě podezření na PPP u žáka škola vždy informuje rodiče, popř. pediatra.

IX. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie

Extremistické chování je takové chování, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií směřujících proti základům demokratického státu. U žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje, které mají často slabý ideologický základ.

Za **rasistické chování** lze považovat takové, které na základě přisouzení schopností a dovedností skupin definovaných podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně je i poškozují.

Xenofobní chování je chování založené na obavách z cizích, neznámých subjektů.

Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru.

Homofobie v nejširším slova smyslu zahrnuje postoje a chování vyjadřující nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive vůči lidem, kteří vybočují z běžných genderových norem. V užším slova smyslu se jedná pouze o postoje a jednání negativně namířené vůči homosexuálním lidem. Toto rizikové chování souvisí s dvěma dalšími problémovými oblastmi, kterými jsou šikana a extremismus.

Takto společensky nebezpečné chování se může objevit i u dětí školního věku, ať již jako důsledek rodinné výchovy nebo vlivu okolí.

V případě odhalení znaků výše jmenovaného jednání a chování je nutné:

- p) informovat ředitelku školy, výchovného poradce, metodika prevence
- q) zjistit hloubku postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu
- r) zjistit rozšíření uvedených postojů ve třídě – škole
- s) vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu
- t) okamžitě a razantně vystoupit proti netolerantnímu chování žáků
- u) informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci
- v) v případě závažných projevů informovat Policii ČR

X. Násilí

Agresivní chování patří v každodenním školním životě mezi nejrizikovější jednání. Násilí má celou škálu projevů. Nejčastěji je vnímáno jako projev fyzického násilí. Do této oblasti náleží též vydírání, loupeže, veřejné zostuzení, vandalismus, zneužívání moci, násilí vůči pedagogům a ostatním pracovníkům školy, skupinová agrese a šikana.

U každého podezření výskytu uvedeného jevu musí být vždy informována ředitelka školy. V případě porušení zákona je nutné vyrozumět Policii ČR a orgán sociálně právní ochrany obce.

Doporučené postupy:

Zbraně ve škole

- a) Školní řád přísně zakazuje nošení nebezpečných předmětů, zbraní a pyrotechniky do areálu školy.
- b) Pro mapování situace je dobré občas na toto téma „zavést řeč“ – zjistit, kdo už zbraň viděl, kde, u koho apod. Zjistíme tak dostupnost zbraní pro děti. Rodiče, kteří střelnou zbraň vlastní a děti jsou s touto skutečností seznámeni, upozorníme na dodržování bezpečnostních předpisů.
- c) Jestliže některý z žáků do školy zbraň donese, obvykle se s touto skutečností někomu pochlubí – je vhodné tuto informaci od žáků získat (mít informátora).
- d) Všechny viditelné nebezpečné předměty a zbraně okamžitě zabavíme – na základě zápisu je možné zabavený předmět vrátit rodičům.
- e) Jakékoli zranění způsobené žákovi nebezpečným předmětem okamžitě řešíme, o této skutečnosti neprodleně informujeme rodiče útočníka i oběti, popř. přivoláme Policii ČR.

Útok na učitele

- a) Jakmile se žák začne chovat agresivně, okamžitě se s ním přestaneme dohadovat. Snížíme hlas do klidnější polohy, mluvíme spisovně, jasně a snažíme se hovor ukončit neutrálně. Je úplně jedno, kdo je v právu, nejdůležitější je, aby se dítě uklidnilo a pominula akutní hrozba fyzického útoku.
- b) Za normálních okolností se útoky pohybují ve verbální rovině. Jestliže je útočník drzý nebo se potřebuje jen nějak vyjádřit, pomáhají dlouhé vážné pohledy nebo vtipné zvolání. Humor překvapivě mnoho obdobných situací vyřeší. Nepomáhá hádání s útočníkem. Je vždy nutné „mít třídu na své straně“. Když cítíme, že je třída nerozhodná, musíme buď dojmout, anebo zastrašit. Máme-li čím vyhrožovat, můžeme to zkusit. Další cestou je apelovat na slušnost, čest a spravedlnost. Nejlepší je, když děti umravní útočníka samy.

Rvačka, údery, hmaty, kopy...

- a) Rvačka bývá často omylem považována za šikanu. Jde však o rychlé řešení problému, které není doprovázeno ponižováním a není zdrojem dlouhodobé nenávisti. Tento způsob řešení problému upřednostňují zejména chlapci.
- b) Když se k rvačce nachomýtneme, zasahujeme tak, abychom eliminovali případná zranění.
- c) O rvačce sepíšeme zápis, jsme věcní.
- d) Vysvětlíme žákům, že problémy se dají řešit jinak. Stále dokola bitky zakazujeme.
- e) Je dobré uvědomit si, že rvačkám žádnou prevencí nezabráníme.

Útoky na příslušníky marginálních skupin

- a) Útoky mají nejrozumnější podobu od vysmívání až po fyzické násilí.
- b) Vzhledem k tomu, že zostuzení marginálních skupin je veřejností běžně tolerované, je obtížné jim zabránit.
- c) Jakmile se objeví první zdánlivě nevinné verbální útoky, vždy bezprostředně reagujeme
- d) Snažíme se žákům přiblížit kulturu atakované skupiny
- e) Při použití názvu nějaké skupiny jako nadávky reagujeme vysvětlováním a hlasitým odmítáním takovýchto způsobů vyjadřování.

Verbální agrese, hrubé a vulgární výrazy

- a) Jsou velmi častým jevem.
- b) Hrubé a vulgární chování jednoznačně odmítáme. Žáci budou mluvit tak hrubě, jak jim to okolí dovolí. Je nutné, aby děti tento způsob vyjadřování nechápaly jako normu.
- c) Významné je stanovení pravidel vyjadřování a soužití. Musíme si však uvědomit, že ani nastavená pravidla nezaručí jejich důsledné dodržování.

Základní škola a mateřská škola Jesenice, okres Rakovník
Školní 323, 270 33 Jesenice, tel.: 313599810, 313599286

**Souhlas zákonného zástupce nezletilého žáka
s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu nebo NL**

Souhlasné prohlášení zákonného zástupce k možnosti orientačního testování přítomnosti návykových látek v lidském organismu v průběhu povinné školní docházky do Základní školy a mateřské školy Jesenice.

Způsob testování:

Testování na přítomnost **alkoholu pomocí dechové zkoušky**, v případě přítomnosti **NL pomocí zkoušky ze slin nebo z potu**.

Jméno žáka

Datum narození

Souhlasím s orientačním testováním přítomnosti návykových látek v organismu mého syna/dcery, **existuje-li důvodné podezření z požití návykové látky**.

Beru na vědomí, že v případě pozitivního nálezu orientačního testu, mám jako zákonný zástupce nezletilého žáka nebo zletilý žák právo požadovat provedení lékařského laboratorního vyšetření. Současně беру на ве́домі́, že v případě pozitivního testu na přítomnost návykové látky jsem ze zákona¹ povinen uhradit náklady na provedený test a stejně tak případnou dopravu do zdravotnického zařízení.

Současně tímto potvrzuji, že jsem byl ze strany školy/školského zařízení informován o způsobu, jakým se testování provádí, důvodech pro provedení testování a možných důsledcích testování písemnou formou.

Zároveň беру на ве́домі́, že v případě pozitivního nálezu orientačního testu na návykové látky budou v níže uvedených konkrétních případech vůči výše jmenovanému žákovi uplatňována výchovná opatření.

V..... dne.....

.....
podpis zákonného zástupce

¹ § 16 odst. 8 z.č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů